

การดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน

ดร.ณัฐกานต์ รักนาค

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านลำ

๙ ตุลาคม ๒๕๕๙

การดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน ของโรงเรียนวัดบ้านลำ มีการดำเนินงานใน ๓ กิจกรรมหลัก ประกอบด้วย กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กิจกรรมสหกรณ์ออมทรัพย์ และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต หรือเรียกว่า “สหกรณ์ครบวงจร” โดยโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียน คณะครู และผู้ปกครอง ร่วมกันเป็นสมาชิก และร่วมกันบริหารจัดการงานสหกรณ์ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน จัดให้มีการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสหกรณ์ แต่งตั้ง คณะกรรมการสหกรณ์ทั้งนักเรียนและคณะครู เป็นผู้รับผิดชอบ มีการดำเนินงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยมี อุดมการณ์คือ “ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะ นำไปสู่การกินดีอยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม”

กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนวัดบ้านลำ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์โดย ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไข ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกระดับการกินดีอยู่ดี ลดต้นทุนโดยการประหยัด อดออม พึ่งตนเอง และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามอุดมการณ์และวิธีการสหกรณ์ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยภายนอกพบว่า สภาพสังคมในปัจจุบันที่มีความเจริญทางวัตถุ แพร่ขยายไปทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าด้านข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมสหกรณ์มีการปรับตัว ให้ทันกับข้อมูลข่าวสาร โดยวิธีการรับสมาชิกเพิ่มในแต่ละปี เพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงาน และ รักษาฐานสมาชิกไม่ให้ลดลง รวมทั้งวิถีชีวิตในชุมชนเปลี่ยนแปลงเมื่อระบบเงินตราได้เข้ามามีบทบาทต่อความ จำเป็นในการดำรงชีวิตและความเจริญด้านวัตถุที่เพิ่มขึ้น แต่ปัจจัยภายใน คือ วิถีชีวิตของชาวบ้านวัดบ้านลำ ยังคงดำเนินอย่างปกติสุขภายใต้ความเชื่อดั้งเดิม มีกิจกรรม พิธีกรรม ซึ่งสืบทอดกันมายาวนานตามพื้นฐาน ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานสายสัมพันธ์แน่นแฟ้นระหว่าง พี่น้อง ญาติมิตรและเพื่อนบ้าน เช่น ประเพณีการบวช ประเพณีลอยกระทง เข้าพรรษา วันสงกรานต์ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โรค ไข้เลือดออก กิจกรรมร่วมปลูกต้นไม้ในชุมชน ร่วมกิจกรรมทอดผ้าป่าและทอดกฐิน โดยมีวัดบ้านลำ เป็น ศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และมีหลวงพ่อดาว เขมโก เจ้าอาวาสวัด เป็นผู้นำทางด้านจิตใจ และการพัฒนา ซึ่งการมีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความ พอประมาณในการดำรงชีวิต การมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง คือ การนึกถึงอนาคต มีความ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านสหกรณ์ที่จะเป็นศูนย์กลางใน การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องทางการเกษตรอินทรีย์ทำให้ สภาพแวดล้อมสมดุลและยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทางโรงเรียนได้มีการ ดำเนินการดังนี้

๑. การดำเนินงานสหกรณ์แบบครบวงจร

๑.๑ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ โดยใช้สหกรณ์ร้านค้า เป็นแกนนำ ซึ่งการจัดตั้งขนาดของสหกรณ์ร้านค้า ได้พิจารณาความเหมาะสมและความพอประมาณตามขนาดของ โรงเรียนและชุมชน โดยจัดเป็นห้องแยกเป็นสัดส่วน ส่งผลให้การดำเนินงานสหกรณ์ของโรงเรียนสามารถ

บริการสมาชิกได้ทั่วถึง และสะดวกรวดเร็ว โดยมีกรอบการดำเนินงานภายใต้แนวคิดที่เริ่มจาก “ ความสมัครใจ ” ของคนในชุมชน ที่ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ในการที่จะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจ พัฒนาสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ทำให้สมาชิกมีสถานที่ซื้อขายสินค้าตามราคาตลาดในชุมชน เมื่อสิ้นปีสหกรณ์มีกำไรสุทธิประจำปี สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่ได้ลงทุน นอกจากนี้ยังได้แบ่งปันเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมด้วยการจัดสรรกำไรในอัตราร้อยละ ๓ สำหรับบำรุงการศึกษาและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ภายในชุมชน เพื่อคืนกำไรสู่สังคมหรือชุมชนอีกทางหนึ่ง

๑.๒ กิจกรรมส่งเสริมการผลิต

เป็นการดำเนินกิจกรรม เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สนองหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมุ่งเน้นการสร้าง ความมั่นคงในระดับชุมชนให้พึ่งตนเองได้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานความรู้ วิทยากรเข้าสู่ชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมการเลี้ยงปลาตก การเพาะเห็ด และการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เพื่อส่งเสริมแนวคิดให้สามารถพึ่งพาตนเองและดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตนเองให้กับนักเรียนจากสังคม และใช้เหตุผลกำหนดความพอประมาณ ไม่ประมาท มีปัญญาด้วยคุณธรรม มีการบูรณาการการเรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยบูรณาการการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนไทย และเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับโรงเรียน เพื่อเผยแพร่สู่ชุมชนและองค์กรอื่นๆ ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการเรียนการสอนแบบบูรณาการและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน

๑.๓ กิจกรรมออมทรัพย์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเก็บออมจากเงินที่เหลือใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้เป็นทุนการศึกษาหรือใช้จ่ายในยามจำเป็น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการตัดสินใจด้านใช้จ่ายโดยใช้สติปัญญาพิจารณาอย่างรอบครอบ เพื่อสร้างคุณธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยกิจกรรมออมทรัพย์นี้จะให้ความสำคัญกับความประหยัดและความซื่อสัตย์ต่อสมาชิก (นักเรียน) โดยระยะเริ่มต้นของการออมทรัพย์ ครูได้ให้ความช่วยเหลือและจัดการให้ความรู้ในการจดบันทึกบัญชีรายรับและรายจ่ายประจำวันของนักเรียน ดังนั้นหากมีการเหลือเงินเก็บ นักเรียนจะเป็นผู้รวบรวมเงินฝากไว้กับครูประจำชั้น จากนั้นธนาคารออมสินอินทรีบุรีจะมารับฝากเงินของนักเรียนที่โรงเรียนเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง นักเรียนในโรงเรียนออมเงินครบทุกคน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการออมเงินเพื่อเป็นทุนสำรอง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความระมัดระวังอย่างมากและมองการณ์ไกล พยายามที่จะสร้างกลไกไม่ให้นักเรียนประสบปัญหาด้านการเงินในอนาคต

๒. ผลการดำเนินงาน

๒.๑ ผลที่เกิดกับนักเรียน

- ๑) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ร่างกายแข็งแรง และมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
- ๒) นักเรียนทุกคนมีทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับวิธีการของสหกรณ์
- ๓) นักเรียนทุกคนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง
- ๔) นักเรียนนำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ การดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต

๒.๒ ผลที่เกิดกับโรงเรียน

๑) ได้รับการคัดเลือกจากสพฐ.ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน รุ่นที่๑ ประจำปี

๒๕๕๙

๒) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการดำเนินงาน สหกรณ์โรงเรียนที่มี

คุณภาพ

๓) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวาง และหลากหลาย

๔) โรงเรียนมีฐานในการดำเนินกิจกรรมที่เข้มแข็ง และต่อยอดกิจกรรมในรูปแบบที่

หลากหลาย

๒.๔ ผลที่เกิดกับเครือข่าย ชุมชน

๑) ชุมชนมีความมั่นใจ ให้ความร่วมมือ สนับสนุน ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

อย่างต่อเนื่อง

๒) โรงเรียนเครือข่าย ได้แนวปฏิบัติที่ดีไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานตามบริบทของ

ตนเอง

๓) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน จะประสบผลสำเร็จ และมีความยั่งยืนได้นั้น ต้องเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ทั้งคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในการร่วมมือกันดำเนินกิจกรรม ตลอดจนมีการตรวจสอบผลของการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการนำผลของการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน รุ่นที่ ๑

